

PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU PLANA UPRAVLJANJA KRIZNIM SITUACIJAMA

(„Sl. glasnik RS”, br. 90/2015)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuje se Plan upravljanja kriznim situacijama, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 2

Plan upravljanja kriznim situacijama naročito sadrži organizaciju, mere i način sprovođenja mera za suzbijanje pojedinih zaraznih bolesti životinja, kao i postupak njihove kontrole, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu.

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

PLAN UPRAVLJANJA KRIZNIM SITUACIJAMA

1. UVOD

Radi suzbijanja i iskorenjivanja naročito opasnih zaraznih bolesti slinavka i šap, klasična kuga svinja, afrička kuga svinja, bolest plavog jezika, avijarna influenza, atipična kuga živine, kuga konja i dr. (u daljem tekstu: naročito opasna zarazna bolest) primenjuju se mere utvrđene ovim planom. Mere utvrđene ovim planom mogu se primeniti i radi suzbijanja i iskorenjivanja bolesti koje ne pripadaju grupi naročito opasnih zaraznih bolesti (transmisivne spongioformne encefalopatije i dr.).

Glavni cilj sprovođenja mera utvrđenih ovim planom je otklanjanje direktne ili indirektno opasnosti po zdravlje ljudi, odnosno zdravlje i dobrobit životinja i hitno suzbijanje i iskorenjivanje bolesti, uzimajući u obzir principe očuvanja i zaštite životne sredine, kao i uspostavljanje statusa Republike Srbije slobodne od zaraznih bolesti. Primena ovog plana i način kontrole mera zasnivaju se na sledećim principima:

- 1) broj ubijenih, uništenih ili zaklanih životinja iz razloga kontrole bolesti ili zbog dobrobiti životinja svodi se na minimalnu opravdanu meru;
- 2) prilikom sprovođenja mera obezbeđuje se da uticaj na proizvodnju hrane, industriju, uzgoj i držanje životinja, turizam i druge oblasti društvenog života bude minimalan;
- 3) uticaj sprovedenih mera na životnu sredinu svodi se na najmanju moguću meru;
- 4) racionalno raspolaganje resursima.

Plan upravljanja kriznim situacijama (u daljem tekstu: Krizni plan) sprovode organi državne uprave, organizacije i veterinarska služba preko kriznih centara koji se obrazuju u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava i to na nacionalnom i lokalnom nivou.

1.1. Stepeni (faze) uzbunjivanja u odnosu na prisustvo bolesti

U zavisnosti od stepena ugroženosti teritorije Republike Srbije od izbijanja naročito opasne zarazne bolesti, organizuje se sistem uzbunjivanja u četiri stepena (faze).

1.1.1. Povoljna epizootiološka situacija

Stepen/faza 0 - Odsustvo naročito opasnih bolesti u Republici Srbiji: nisu registrovani klinički slučajevi koji mogu ukazivati na pojavu naročito opasne zarazne bolesti.

1.1.2. Nepovoljna epizootiološka situacija

Stepen/faza 1 - Opravdana sumnja na naročito opasnu zaraznu bolest: klinički slučajevi i simptomi ukazuju na moguće pojavljivanje, ali nisu tipični za naročito opasnu zaraznu bolest.

Stepen/faza 2 - Sumnja na naročito opasnu zaraznu bolest (epizootiološki nadzor): klinički slučajevi pojave bolesti i simptomi su karakteristični, a na osnovu epizootiološke istrage postavljena je opravdana sumnja da je došlo do pojavljivanja naročito opasne zarazne bolesti u Republici Srbiji.

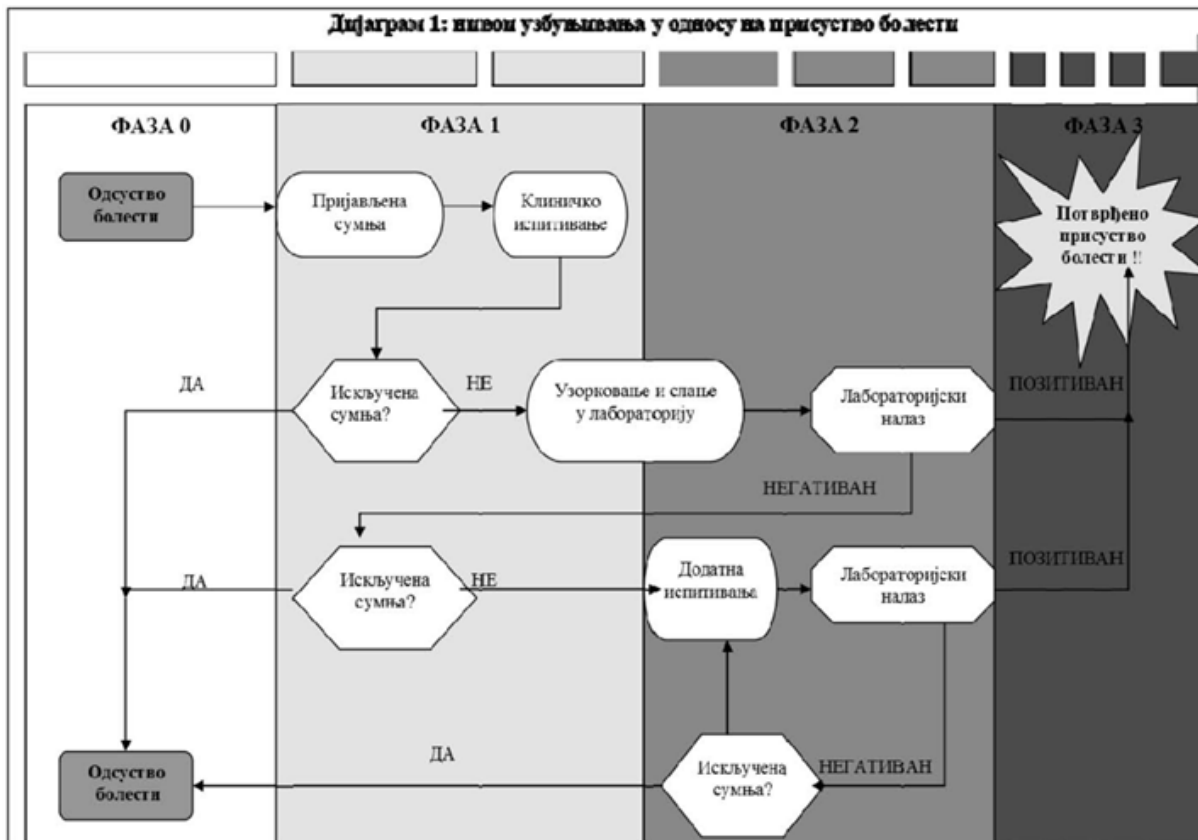
U skladu sa Zakonom o veterinarstvu (u daljem tekstu: Zakon) i posebnim propisima kojima se uređuje dijagnostika, sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje određene naročito opasne zarazne bolesti (u daljem tekstu: poseban propis) smatra se da postoji sumnja na zaraznu bolest ako se otkrije bolesna životinja ili leš životinje kod koje su utvrđeni simptomi, odnosno pato-anatomske promene koje ukazuju na bolest ili ako su dobijeni rezultati laboratorijskih ispitivanja sprovedenih u skladu sa posebnim propisom, koji ukazuju na zaraznu bolest.

Stepen/faza 3 - Potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti (sprovođenje hitnih mera kao odgovor na nastalu kriznu situaciju): klinički slučajevi pojavljivanja bolesti, simptomi i pato-morfološki nalaz karakteristični su za pojavu naročito opasne zarazne bolesti. Na osnovu epizootiološke istrage i pozitivnih laboratorijskih nalaza potvrđeno je prisustvo ovih bolesti kod životinja ili je potvrđeno da je došlo do unošenja bolesti u zemlju.

U skladu sa Zakonom i posebnim propisom smatra se da je došlo do pojave bolesti ako je kod bolesne životinje zvanično potvrđeno prisustvo kliničkih simptoma naročito opasne zarazne bolesti, odnosno pato-anatomskih promena, odnosno ako su dobijeni pozitivni rezultati laboratorijskih ispitivanja.

Kada se potvrdi prisustvo naročito opasne zarazne bolesti u Republici Srbiji, podiže se stepen spremnosti veterinarske službe na najviši nivo. Alarmiraju se i obaveštavaju svi relevantni učesnici i preduzimaju mere odgovora na kriznu situaciju utvrđenu ovim planom.

Grafički prikaz stepena/faza uzbunjivanja u odnosu na prisustvo bolesti dat je na Dijagramu 1: nivoi uzbunjivanja u odnosu na prisustvo bolesti.

2. PRAVNI OKVIR

2.1. Pravni okvir za sprovođenje mera

- 1) Zakon o veterinarstvu ("Službeni glasnik RS", br. 91/05, 30/10 i 93/12);
- 2) Zakon o dobrobiti životinja ("Službeni glasnik RS", broj 41/09);
- 3) Zakon o bezbednosti hrane ("Službeni glasnik RS", broj 41/09);
- 4) Zakon o stočarstvu ("Službeni glasnik RS", br. 41/09 i 93/12);
- 5) Zakon o ministarstvima ("Službeni glasnik RS", br. 44/14, 14/15 i 54/15);
- 6) Zakon o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", br. 79/05, 101/07, 95/10 i 99/14);
- 7) Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 129/07 i 83/14 - dr. zakon);
- 8) Zakon o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 88/11 i 46/14 - US);
- 9) Zakon o opštem upravnom postupku ("Službeni list SRJ", br. 33/97 i 31/01 i "Službeni glasnik RS", broj 30/10);
- 10) Zakon o policiji ("Službeni glasnik RS", br. 101/05, 63/09 - US, 92/11 i 64/15);
- 11) Zakon o odbrani ("Službeni glasnik RS", br. 116/07, 88/09, 88/09 - dr. zakon, 104/09 - dr. zakon i 10/15);
- 12) Zakon o vanrednim situacijama ("Službeni glasnik RS", br. 111/09, 92/11 i 93/12);

- 13) Carinski zakon ("Službeni glasnik RS", br. 73/03, 61/05, 85/05 - dr. zakon, 62/06 - dr. zakon);
- 14) Carinski zakon ("Službeni glasnik RS", br. 18/10, 111/12 i 29/15);
- 15) Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS", br. 36/09 i 88/10);
- 16) Zakon o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 135/04, 36/09, 36/09 - dr. zakon, 72/09 - dr. zakon i 43/11 - US);
- 17) Krivični zakonik ("Službeni glasnik RS", br. 85/05, 88/05, 101/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 i 108/14);
- 18) Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik RS", broj 65/13);
- 19) Pravilnik o Listi naročito opasnih zaraznih bolesti životinja i Listi zaraznih bolesti životinja koje se obavezno prijavljuju, kao i o načinu njihove prijave i odjave ("Službeni glasnik RS", broj 49/06);
- 20) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje zarazne bolesti slinavke i šapa ("Službeni glasnik RS", broj 15/10);
- 21) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje zarazne bolesti klasične kuge svinja, kao i načinu njihovog sprovođenja ("Službeni glasnik RS", broj 102/09);
- 22) Pravilnik o merama za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanja i iskorenjivanje zarazne bolesti afričke kuge svinja ("Službeni glasnik RS", broj 32/10);
- 23) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanja i iskorenjivanja zarazne bolesti plavog jezika, kao način njihovog sprovođenja ("Službeni glasnik RS", br. 18/09 i 95/14);
- 24) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanja i iskorenjivanje zarazne bolesti avijarna influenza kao i načinu njihovog sprovođenja ("Službeni glasnik RS", broj 7/10);
- 25) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanja i iskorenjivanja zarazne bolesti atipične kuge živine ("Službeni glasnik RS", broj 95/09);
- 26) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje zarazne bolesti kuga konja, kao i načinu njihovog sprovođenja ("Službeni glasnik RS", broj 6/10);
- 27) Pravilnik o utvrđivanju mera za rano otkrivanje, dijagnostiku, sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje zarazne bolesti vezikularne bolesti svinja, kao i načinu njihovog sprovođenja ("Službeni glasnik RS", broj 10/10);
- 28) Pravilnik o utvrđivanju mera ranog otkrivanja i dijagnostike zarazne bolesti transmisivnih spongioformnih encefalopatija, načinu njihovog sprovođenja, kao i merama za sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje ove zarazne bolesti ("Službeni glasnik RS", broj 96/10).
- 29) Uredba o sastavu i načinu rada štabova za vanredne situacije ("Službeni glasnik RS", broj 98/10).

3. MERE, NAČIN SPROVOĐENJA MERA I POSTUPAK KONTROLE

3.1. Prijavljivanje zaraznih bolesti životinja

Zarazne bolesti životinja koje se obavezno prijavljuju, u skladu sa odredbom člana 58. Zakona jesu bolesti visokog rizika za životinje, odnosno ljude. Lista zaraznih bolesti koje se obavezno prijavljuju, kao i način njihovog prijavljivanja propisani su Pravilnikom o Listi naročito opasnih zaraznih bolesti životinja i Listi zaraznih bolesti životinja koje se obavezno prijavljuju, kao i načinu njihove prijave i odjave ("Službeni glasnik RS", broj 49/06).

Prijavljivanje svake sumnje na zaraznu bolest životinja na teritoriji Republike Srbije sprovodi se na osnovu člana 61. stav 2. tačka 1) Zakona.

Smatra se da postoji sumnja na zaraznu bolest u slučaju pojave kliničkih simptoma koji ukazuju na tu bolest, kada nastupi naglo uginuće životinja bez vidljivog uzroka ili ako se među životinjama iz istog objekta pojave uzastopno dva ili više slučaja oboljenja sa istim ili sličnim znacima ili uginuća.

3.2. Mere ranog otkrivanja zaraznih bolesti životinja

Radi sprečavanja pojave, ranog otkrivanja, širenja, praćenja, suzbijanja ili iskorenjivanja zaraznih bolesti najkasnije do kraja januara tekuće godine za koju se donosi, donosi se program mera zdravstvene zaštite životinja (u daljem tekstu: Program mera).

Programom mera za svaku godinu utvrđuju su mere rane dijagnostike naročito opasnih zaraznih bolesti koje, pored mera opšteg (pasivnog) nadzora, obuhvataju i mere aktivnog nadzora i monitoringa na gazdinstvima na kojima se drže životinje, kao i mere aktivnog nadzora i monitoringa na prisustvo bolesti u populaciji divljih životinja kao značajnih rezervoara virusa u prirodi.

Programom mera za svaku godinu bliže se propisuje način sprovođenja mera ranog otkrivanja zaraznih bolesti životinja u Republici, rokovi izvršenja mera, način finansiranja i subjekti koji će sprovođiti mere zdravstvene zaštite životinja.

Veterinarske stanice, sa kojima ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) ima zaključen ugovor o obavljanju poslova iz Programa mera, u obavezi su da, pored opšteg, pasivnog nadzora, vrše i aktivni nadzor i da u toku godine obilaze gazdinstva na kojima se drže životinje, u skladu sa Programom mera, kao i da izvrše klinički pregled životinja prilikom obavljanja poslova iz veterinarske delatnosti i sprovedu druge potrebne mere, uključujući i propisanu zaštitnu i hitnu vakcinaciju u određenim slučajevima, za određene zarazne bolesti, u skladu sa posebnim propisom, ovim planom i kriznim planom za određenu zaraznu bolest (u daljem tekstu: operativni priručnik).

3.3. Mere zdravstvene zaštite životinja, obavezne dijagnostike zaraznih bolesti životinja i utvrđivanja uzroka uginuća životinja

Mere za suzbijanje i iskorenjivanje naročito opasnih zaraznih bolesti obuhvataju:

- 1) mere zaštite životinja od zaraznih bolesti životinja;
- 2) mere obavezne dijagnostike zaraznih bolesti životinja;
- 3) mere obaveznog utvrđivanja uzroka uginuća životinja;
- 4) mere suzbijanja i iskorenjivanja zaraznih bolesti;
- 5) mere utvrđene posebnim programima zdravstvene zaštite životinja;
- 6) druge mere zaštite životinja od zaraznih bolesti.

3.4. Promet životinja

Promet životinja, kao i promet životinja i proizvoda životinjskog porekla, hrane za životinje i drugih predmeta preko državne granice u slučaju pojave naročito opasne zarazne bolesti sprovodi se pod uslovima i na način propisan Zakonom, posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

3.5. Mere koje se preduzimaju u slučaju sumnje na pojavu naročito opasne zarazne bolesti

3.5.1. Mere koje se preduzimaju u slučaju sumnje na pojavu zarazne bolesti životinja utvrđene su Zakonom, ovim planom i operativnim priručnikom.

3.5.2. U slučaju svesnog prikrivanja postojanja sumnje da su životinje obolele od naročito opasne zarazne bolesti, neprijavlivanja sumnje o postojanju bolesti, nesprovođenja naređenih mera ili nedopuštanja sprovođenja naređenih mera, veterinarski inspektor će započeti postupak kažnjavanja odgovornih lica u skladu sa Zakonom, odnosno drugim propisima kojima se uređuje odgovornost za privredne prestupe, prekršaje, kao i krivična odgovornost.

3.5.3. Epizootiološka ispitivanja

U slučaju postojanja sumnje da je došlo do pojave naročito opasne zarazne bolesti, sprovodi se epizootiološki uviđaj, kao i uzorkovanje materijala za dijagnostičko ispitivanje od strane veterinarske inspekcije i nadležnog veterinarskog naučnog ili specijalističkog instituta, u skladu sa posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

Vlasnici ili držaoci životinja, dužni su da bez odlaganja omoguće pristup objektu ili mestu na kome se drže životinje i pruže svu neophodnu pomoć službenom licu. Vlasnici životinja ili druga lica, odgovorna za uzgoj ili držanje životinja, u obavezi su da na zahtev službenog lica (veterinarski inspektor) omoguće prikupljanje svih relevantnih informacija značajnih za epizootiološki uviđaj.

3.6. Laboratorijska ispitivanja

Dijagnostička ispitivanja uzoraka u cilju potvrđivanja prisustva naročito opasne zarazne bolesti obavlja nacionalna referentna laboratorija za određenu naročito opasnu zaraznu bolest.

Pojedina dijagnostika ispitivanja naročito opasnih zaraznih bolesti mogu se vršiti u laboratorijama ovlašćenim od strane Ministarstva, u zavisnosti od vrste bolesti i dijagnostičkih ispitivanja, kao i lokacije žarišta, odnosno regionalnog kriznog centra.

Broj uzoraka i broj životinja koje treba obuhvatiti kliničkim pregledom dat je u tabeli - Tabela za izračunavanje potrebnog broja uzoraka i broja životinja koje treba obuhvatiti kliničkim pregledom (Canon&Roe, 1982).

Tabela za izračunavanje potrebnog broja uzoraka i broja životinja koje treba obuhvatiti kliničkim pregledom (Canon&Roe, 1982)

Broj životinja u populaciji	Procenat obolelih životinja					
	2 %	5%	10%	20%	25%	30%
< 10	sve	sve	sve	sve	sve	sve
10	10	10	10	8	7	6
20	20	19	16	10	8	7
30	30	26	19	11	9	8
40	40	31	21	12	10	8
50	48	35	22	12	10	8
60	55	38	23	12	10	8
70	62	40	24	13	10	8
80	68	42	24	13	10	8
90	73	43	25	13	10	8
100	78	45	25	13	10	9
120	86	47	26	13	10	9

140	92	48	26	13	11	9
160	97	49	27	13	11	9
180	101	50	27	13	11	9
200	105	51	27	13	11	9
250	112	53	27	14	11	9
300	117	54	28	14	11	9
350	121	54	28	14	11	9
400	124	55	28	14	11	9
450	127	55	28	14	11	9
500	129	56	28	14	11	9
600	132	56	28	14	11	9
700	134	57	28	14	11	9
800	136	57	28	14	11	9
900	137	57	28	14	11	9
1000	138	57	29	14	11	9
1200	140	57	29	14	11	9
1400	141	58	29	14	11	9
1600	142	58	29	14	11	9
1800	143	58	29	14	11	9
2000	143	58	29	14	11	9
3000	145	58	29	14	11	9
4000	146	58	29	14	11	9
5000	147	59	29	14	11	9
6000	147	59	29	14	11	9
7000	147	59	29	14	11	9
8000	147	59	29	14	11	9
10000	148	59	29	14	11	9
> 10000	149	59	29	14	11	9

Referenca:

$$n \approx (1-(1-\alpha)^{1/d}) (N-d/2)+1 \text{ (Cannon I Roe, 1982)}$$

N = ukupan broj životinja na farmi;

d = očekivana prevalencija na farmi

α = pouzdanost ispitivanja (95%)

n = veličina proračunatog uzorka

3.7. Obaveštavanje

Ministarstvo u slučaju postojanja sumnje i potvrđivanja prisustva naročito opasne zarazne bolesti obaveštava druga ministarstva, državne organe i organizacije, veterinarske organizacije - učesnike u realizaciji Kriznog plana kao i javnost o nastaloj situaciji. Po dobijanju potvrde o pojavi bolesti, o rezultatima obaveštavaju se Međunarodna organizacija za zdravlje životinja (OIE), Evropska komisija, veterinarske službe susednih i drugih država sa kojima se obavlja trgovinska razmena životinja i proizvoda životinjskog porekla.

3.8. Mere koje se preduzimaju u slučaju potvrđenog prisustva naročito opasne zarazne bolesti

3.8.1. Mere za sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje naročito opasne zarazne bolesti

Posle dobijanja potvrđenih rezultata o postojanju naročito opasne zarazne bolesti na teritoriji Republike Srbije, sprovede se mere za sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje predviđene Zakonom, posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

Mere za sprečavanje širenja, suzbijanje i iskorenjivanje naročito opasne zarazne bolesti obuhvataju definisanje žarišta bolesti, utvrđivanje zaraženog područja, ugroženog područja (zaraženu zonu i zonu pod nadzorom) po potrebi i dodatne zaštitne ili restriktivne zone, zatvaranje zaraženih životinja na gazdinstvima (farmama i objektima) na kojima je zarazna bolest potvrđena, zabranu prometa i kretanja životinja, proizvoda, sirovina i otpadaka životinjskog porekla, kao i drugih predmeta kojima se može preneti uzročnik zarazne bolesti, ubijanje obolelih životinja, životinja koje su bile u kontaktu sa obolelim životinjama, ubijanje životinja iz razloga dobrobiti i neškodljivo uklanjanje leševa životinja i kontaminiranih predmeta.

3.8.2. Vanredne veterinarsko-sanitarne mere i mere ograničavanja kretanja ljudi

U cilju sprečavanja daljeg širenja bolesti kroz prijemčivu populaciju životinja, Ministarstvo može da naredi subjektima veterinarske delatnosti sprovođenje vanrednih veterinarsko-sanitarnih mera koje obuhvataju:

- 1) kontrolu prometa životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla, hrane za životinje i pratećih predmeta;
- 2) zabranu ili ograničenje dovoza životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane za životinje i pratećih predmeta;
- 3) dezinfekciju fizičkih lica i prevoznih sredstava.

Dezinfekcija fizičkih lica i prevoznih sredstava sprovodi se na sledeći način:

1) na ulazu u dvorište postavlja se sloj slame u debljini od 15 cm ili komad sunđera. Ako je moguće, dezinfekciona barijera delimično se ukopava u zemlju dubine oko 15 cm. Veličina dezinfekcione barijere, odnosno gazišta treba da bude takva da točkovi vozila mogu da naprave pun krug preko gazišta i budu dezinfikovani u celosti (za putničko vozilo najmanje 2 m x 1 m, a za poljoprivredna motorna i druga vozila veličina se određuje u zavisnosti od veličine vozila i obima najvećih točkova);

2) za dezinfekciju vozila koristi se masna soda (natrijum-hidroksid - živa soda) u rastvoru od 2% koji se preliva preko sloja slame ili sunđera koji je postavljen na mestu dezinfekcione barijere. Tečnost se svakodnevno dopunjava dodavanjem novih količina rastvorene sode. Prilikom rada obavezno se koriste zaštitne naočare i gumene rukavice radi zaštite ruku od korozivnog delovanja masne sode (mogu se koristiti zaštitne rukavice i naočare namenjene za zaštitu prilikom rukovanja herbicidima i sredstvima za zaštitu bilja);

3) na ulazu u dvorište, kada je temperatura iznad nule, postavlja se posuda sa rastvorom limunske kiseline ili nekog od komercijalnih dezinficijensa. Kada je temperatura ispod nule posuda se unosi u zatvoren prostor, a posetioci ruke dezinfikuju na ulasku u dvorište.

Za dezinfekciju vozila umesto dezinfekcione barijere može se koristiti odgovarajući uređaj, odnosno aparat za dezinfekciju, kao i odgovarajuće dezinfekciono sredstvo, osim natrijum hidroksida, koje efikasno deluje protiv mikroorganizama i to nakon mehaničkog čišćenja i pranja vozila.

U slučaju potrebe, a u cilju sprečavanja daljeg širenja bolesti kroz prijemčivu populaciju životinja, uvodi se i mera ograničavanja kretanja ljudi koji su bili u kontaktu ili su mogli biti u kontaktu sa obolelim životinjama.

Lica koja su boravila u zaraženom ili u ugroženom dvorištu ili na drugim lokacijama daju izjavu kojom se pod punom moralnom, materijalnom i krivičnom odgovornošću obavezuju da:

1) po izlasku iz zona zaraženih i ugroženih od određene naročito opasne zarazne bolesti neće posećivati nijedno gazdinstvo, sajam, izložbu ili bilo koji drugi objekat u kome se drže životinje, najmanje dva dana od trenutka izlaska iz zaražene i ugrožene zone;

2) neposredno pre napuštanja ugrožene zone izvrši detaljno pranje automobila;

3) obuću i odeću detaljno očisti i opere odmah po dolasku kući ili na drugo odredište.

Ministarstvo predlaže Vladi preduzimanje neke od mera koje se odnose na:

1) mobilizaciju veterinarara, jedinica civilne zaštite i građana za sprovođenje propisanih mera zdravstvene zaštite životinja;

2) mobilizaciju opreme, lekova i prevoznih sredstava u skladu sa posebnim propisima i privremenu upotrebu zemljišta i zgrada radi sprovođenja propisanih mera zdravstvene zaštite životinja;

3) korišćenje zemljišta i objekata u svrhu neškodljivog uklanjanja leševa ubijenih ili uginulih životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla, hrane za životinje i pratećih predmeta i drugog zaraženog materijala zakopavanjem, spaljivanjem ili na neki drugi način;

4) određivanje posebnih zadataka svim subjektima koji obavljaju veterinarsku delatnost, a po potrebi i drugim pravnim licima i državnim organima radi sprovođenja propisanih mera zdravstvene zaštite životinja.

3.9. Mere koje se preduzimaju na gazdinstvima i u klanici

Na gazdinstvima na kojima je potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti, na gazdinstvima na kojima je potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti koja imaju različite proizvodne jedinice, kao i na gazdinstvima koja su bila u direktnom ili indirektnom kontaktu sa zaraženim gazdinstvom (kontaktne gazdinstva) i u klanici u kojoj je potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti preduzimaju se mere u skladu sa posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

3.10. Eutanazija

Ubijanje životinja na human način, odnosno eutanazija sprovodi se u cilju suzbijanja širenja naročito opasnih zaraznih bolesti od strane veterinarskih radnika (veterinar i veterinarski tehničar koji radi pod nadzorom veterinarara) ili od strane drugih obučanih lica pod nadzorom veterinarara. Dozvoljene metode za eutanaziju životinja su: upotreba farmaceutskih preparata registrovanih za ovu namenu, upotreba pištolja ili puške, električna struja i upotreba ugljen dioksida.

Ubijanje životinja se vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje dobrobit životinja i posebnog propisa kojim se uređuje postupanje sa životinjama pre klanja.

3.11. Klanje i ubijanje životinja

U cilju sprečavanja daljeg širenja bolesti kroz prijemčivu populaciju životinja, Ministarstvo u skladu sa Zakonom, može da naredi klanje ili ubijanje, na stručan i human način, zaraženih životinja ili životinja za koje se sumnja da su zaražene ili ubijanje životinja iz preventivnih ili dijagnostičkih razloga ili iz razloga dobrobiti životinja.

3.12. Neškodljivo uništavanje leševa i predmeta kontaminiranih uzročnikom naročito opasne zarazne bolesti

Prijemčive životinjske vrste ubijaju se na neškodljiv način koji ne izlaže životinje nepotrebnoj patnji većoj od one koja je neizbežna, a leševi se neškodljivo uklanjaju i uništavaju u objektima za uništavanje leševa (kafilarije),

spaljivanjem, zakopavanjem, odnosno na prikladan način kojim se isključuje mogućnost prenošenja uzročnika bolesti putem sekundarnih izvora zaraze.

Životinje koje se nalaze na zaraženom gazdinstvu ubijaju se na human i stručan način, a leševi neškodljivo uklanjaju na način kojim se sprečava širenje zaraze, u skladu sa posebnim propisima. Kao preventivna mera, životinje koje se nalaze na ostalim gazdinstvima u zaraženom ili ugroženom području, a za koje je na osnovu epizootiološkog ispitivanja utvrđeno da su mogle da se zaraze ili su bile u direktnom ili indirektnom kontaktu sa obolelim životinjama ili uzročnikom, uništavaju se na neškodljiv način.

Kontaminirana hrana, stelja i feces kao i hrana koja je na bilo koji način mogla da dođe u kontakt sa infektivnim agensom neškodljivo se uništava zakopavanjem, tretmanom u kafileriji ili na drugi način koji provereno uništava uzročnik zarazne bolesti. Po okončanju ovih aktivnosti sprovodi se detaljno mehaničko čišćenje, pranje, tekuća i završna dezinfekcije celokupnog prostora.

3.13. Čišćenje, pranje i dezinfekcija

Čišćenje, pranje i dezinfekcija sprovode se u skladu sa principima i postupcima koji su propisani posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

3.14. Vakcinacija

Zaštitna i hitna vakcinacija životinja protiv pojedinih bolesti u Republici Srbiji sprovodi se u skladu sa posebnim propisom, uputstvom o upotrebi vakcine, ovim planom i operativnim priručnikom.

U cilju utvrđivanja porekla prisutnih antitela na određenu naročito opasnu zaraznu bolest moguće je u određenim slučajevima odobriti i upotrebu marker vakcina.

Vakcinacija divljih životinja sprovodi se samo protiv besnila.

3.15. Zaraženo i ugroženo područje

Utvrđivanje granica zaraženog i ugroženog područja u slučaju pojave naročito opasnih zaraznih bolesti sprovodi se u skladu sa kriterijumima koji su utvrđeni posebnim propisom. U zaraženom i ugroženom području primenjuju se propisane mere.

3.16. Ponovno uvođenje životinja na gazdinstvo i u objekte

Životinje se ponovo uvode na gazdinstvo na kojem je bilo potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti na način i pod uslovima koji su propisani posebnim propisom, ovim planom i operativnim priručnikom.

3.17. Saradnja sa drugim državnim organima i organizacijama

U slučaju pojave naročito opasnih zaraznih bolesti u zavisnosti od intenziteta bolesti u postupku preduzimanja svih neophodnih mera za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti u skladu sa zakonom angažuju se drugi državni organi i organizacije.

U slučaju sprovođenja vanrednih veterinarsko-sanitarnih mera angažuju se subjekti veterinarske delatnosti, javne ustanove, Vojska Srbije, policija i drugi državni organi. U okviru preduzimanja vanrednih veterinarsko-sanitarnih mera donose se i sprovode posebne procedure o angažovanju subjekata veterinarske delatnosti, javnih ustanova, Vojske Srbije, policije i drugih državnih organa, u skladu sa posebnim propisima, ovim planom i operativnim priručnikom.

4. FINANSIRANJE SPROVOĐENJA MERA

4.1. Redovni troškovi rada veterinarske službe

U skladu sa godišnjim planom dijagnostičkih ispitivanja zaraznih bolesti životinja sredstva se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije. Budžetom su predviđena sredstva za sprovođenje mera u slučaju izbijanja epizootija manjih razmera zaraznih bolesti životinja.

4.2. Dodatni troškovi u slučaju izbijanja epizootija većih razmera

Finansijska sredstva neophodna radi hitnog suzbijanja i iskorenjivanja epizootije naročito opasnih zaraznih bolesti većih razmera obezbediće se iz sredstava rezerve budžeta Republike Srbije, u skladu sa zakonom.

4.3. Kategorije troškova

Redovni i dodatni troškovi koriste se za:

- 1) nabavku opreme za zaštitu ljudi angažovanih na sprovođenju programa i drugih oblika preventivne zaštite ljudi od pojedinih bolesti, odnosno zoonoza;
- 2) nabavku potrošnog materijala;
- 3) opremanje nacionalnog, regionalnih i lokalnih kriznih centara;
- 4) ubijanje životinja i neškodljivo uklanjanje leševa;
- 5) dezinfekciju i uništavanje kontaminiranog materijala;
- 6) čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i vozila;
- 7) finansiranje troškova zdravstvene zaštite životinja;
- 8) plaćanje naknade štete za ubijene životinje, kao i naknade za predmete koji su oštećeni ili uništeni prilikom sprovođenja naređenih mera;
- 9) izradu informativno-edukativnog materijala;
- 10) treniranje i obuku osoblja;
- 11) troškove subjekata koji učestvuju u sprovođenju kriznog plana.

5. ORGANIZACIJA

Organizacija upravljanja kriznim situacijama obuhvata organizacionu strukturu i lanac komandovanja koji su, u zavisnosti od ovlašćenja i odgovornosti koje subjekti imaju, razvrstani u tri nivoa: strateški, taktički i operativni nivo.

Organizaciona struktura zasniva se na preciznoj subordinaciji i jedinstvenoj liniji komandovanja i odlučivanja.

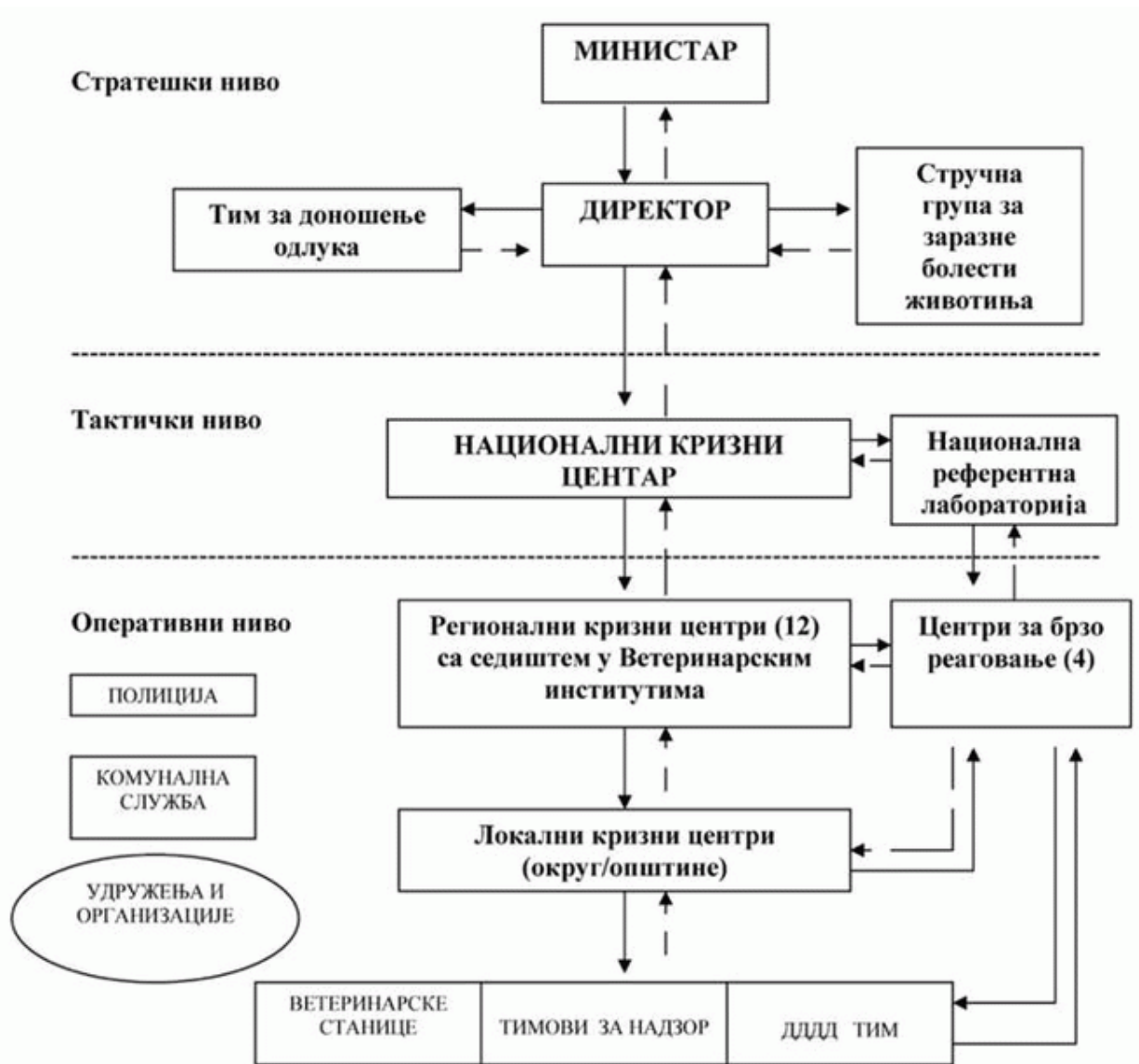
Radi obezbeđivanja subordinacije i jedinstvene linije komandovanja i odlučivanja, vodi se i stalno ažurira evidencija subjekata u organizaciji upravljanja kriznim situacijama, koja naročito sadrži sledeće podatke:

- 1) ime i prezime;

- 2) ulogu i obaveze tokom sprovođenja mera, suzbijanja i eradikacije epizootije za svakog od članova;
- 3) podatke o stručnoj osposobljenosti i prethodnom iskustvu na poslovima suzbijanja naročito opasnih i visoko kontagioznih bolesti;
- 4) telefonske brojeve na poslu;
- 5) adresu elektronske pošte (e-mail) na poslu i kod kuće;
- 6) broj mobilnog telefona;
- 7) kućni broj telefona.

Grafički prikaz organizacije upravljanja kriznim situacijama dat je u Dijagramu 2 - Subordinacija i jedinstvena linija komandovanja veterinarske službe po vertikali

Dijagram 2 - Subordinacija i jedinstvena linija komandovanja veterinarske službe po vertikali

5.1. Strateški nivo

Strateški nivo organizacione strukture Kriznog plana čine ministar nadležan za poslove veterinarstva, direktor Uprave za veterinu, Tim za donošenje odluka i Stručna grupa za zarazne bolesti životinja (u daljem tekstu: Stručna grupa).

5.1.1. Ministar nadležan za poslove veterinarstva

Za sprovođenje Kriznog plana u slučaju sumnje na pojavu ili pojave naročito opasne zarazne bolesti odgovoran je ministar nadležan za poslove veterinarstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava.

5.1.2. Direktor Uprave za veterinu

Direktor Uprave za veterinu odgovoran je za spremnost veterinarske službe u smislu opremljenosti, organizovanosti i efikasnosti, za obezbeđivanje neophodnih materijalnih resursa, kao i obezbeđivanje uvežbanosti i obučenosti pripadnika veterinarske službe. Direktor Uprave za veterinu odgovoran je i za kreiranje strategije borbe protiv zaraznih bolesti životinja. Direktor Uprave za veterinu informiše OIE, Evropsku komisiju i veterinarske službe susednih država o postojanju sumnje, pojavi bolesti i preduzetim merama na suzbijanju bolesti. Direktor Uprave za veterinu odgovoran je za sprovođenje mera suzbijanja i iskorenjivanja naročito opasnih zaraznih bolesti za koje se primenjuje Krizni plan. Direktor Uprave za veterinu raspoređuje i postavlja ljudstvo na funkcije u kriznim centrima.

Tokom rada, direktoru Uprave za veterinu stručnu i tehničku pomoć pružaju Savet za veterinarstvo, Stručna grupa i Nacionalni krizni centar i regionalni, odnosno lokalni krizni centri.

5.1.3. Tim za donošenje odluka

Tim za donošenje odluka čine: direktor Uprave za veterinu, odnosno rukovodilac Nacionalnog kriznog centra, rukovodioci odgovarajućih organizacionih jedinica Uprave za veterinu zaduženi za poslove zdravstvene zaštite životinja, dobrobiti, obeležavanja, veterinarskog javnog zdravstva, veterinarske inspekcije, međunarodnog prometa, veterinarskih usluga i dr., rukovodilac nacionalne referentne laboratorije za određenu naročito opasnu zaraznu bolest i predstavnici Stručne grupe.

5.1.4. Stručna grupa

Direktor Uprave za veterinu obrazuje Stručnu grupu kojom koordinira rukovodilac ili predstavnik organizacione jedinice za zdravstvenu zaštitu životinja. Članstvo u Stručnoj grupi je stalno, a ako to situacija nalaže, broj članova se može menjati.

Članovi Stručne grupe biraju se na osnovu ličnog iskustva i poznavanja epizootologije, zaštite životinja, kliničke i laboratorijske dijagnostike, kao i posedovanja drugih znanja i veština značajnih za kontrolu i suzbijanje zaraznih bolesti, specifičnih znanja u oblasti biologije, zaštite životne sredine, lovstva, upravljanja krizama i dr.

U sastav Stručne grupe uključeni su stručnjaci: epizootiolozi, virusolozi, veterinari, mikrobiolozi, imunolozi, patolozi, kao i eksperti za asanaciju terena i dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju, carinske službe i drugih oblasti: biolozi, stručnjaci iz oblasti lovstva, predstavnici industrije, farmera, proizvođača i privrednih komora.

Članovi Stručne grupe moraju biti stalno dostupni za vreme sprovođenja Kriznog plana.

5.1.4.1. Odgovornosti i dužnosti Stručne grupe

U povoljnoj epizootiološkoj situaciji dužnosti Stručne grupe su da:

1) saraduje sa veterinarskom službom i pomaže u planiranju rada tokom epizootija;

- 2) savetuje direktora Uprave za veterinu i Nacionalni krizni centar o novim saznanjima i naučnim dostignućima u oblasti epizootiologije;
- 3) pruža savetodavnu i stručnu podršku prilikom pripreme odgovarajućih procedura značajnih za planiranje i spremnost službe za slučaj epizootija;
- 4) savetuje i pomaže razvoju i unapređenju odgovarajućih procedura u primeni Kriznog plana, razrađuje različite scenarije za potrebe planiranja treninga i provere kontrolnih mehanizama;
- 5) razvija i prilagođava modele za sakupljanje i analizu epizootioloških i drugih potrebnih podataka na osnovu naučnih saznanja i ličnih iskustava članova Stručne grupe, za potrebe Tima za donošenje odluka;
- 6) vrši procenu rizika i daje konkretne predloge kontrole i prevencije bolesti;
- 7) predlaže programe obuke veterinarskih radnika iz oblasti kliničke patologije, epizootiologije i kontrole i suzbijanja naročito opasnih zaraznih bolesti koje obuhvataju znanja i veštine ranog kliničkog otkrivanja i prepoznavanja simptoma naročito opasnih zaraznih bolesti uključujući i diferencijalno dijagnostičko prepoznavanje epizootiologije i patologije sličnih bolesti;
- 8) razrađuje i predlaže scenarije vežbi koje su prilagođene subjektima u veterinarskoj delatnosti i drugim organizacijama i licima koja učestvuju u realizaciji mera;
- 9) organizuje medijsko informativne kampanje o značaju pojave bolesti.

5.1.4.2. Dužnosti Stručne grupe za vreme trajanja epizootije

U nepovoljnoj epizootiološkoj situaciji dužnosti stručne grupe su da:

- 1) posle obaveštavanja od strane Nacionalnog kriznog centra o pojavi sumnje na naročito opasnu zaraznu bolest funkcioniše u uslovima epizootije;
- 2) na osnovu svih bitnih preliminarnih informacija vrši procenu epizootiološke situacije na gazdinstvima, u objektima ili lokacijama na terenu koji su pod najvećim rizikom direktnog ili indirektnog kontakta sa uzročnikom bolesti;
- 3) vrši procenu kliničke slike obolelih životinja;
- 4) vrši procenu mogućeg širenja bolesti i predviđa moguće puteve prenošenja uzročnika bolesti;
- 5) pruža savetodavnu i stručnu pomoć direktoru Uprave za veterinu, Timu za donošenje odluka i Nacionalnom kriznom centru o praćenju epizootije;
- 6) izrađuje i predlaže programe nadzora i prospekcije terena, predlaže način dijagnostičkog ispitivanja i broj potrebnih uzoraka i moguće mehanizme za sprečavanje širenja i suzbijanje naročito opasne zarazne bolesti;
- 7) prati realizaciju sprovedenih mera i predlaže dodatne mere za sprečavanje širenja i suzbijanje naročito opasne zarazne bolesti i predviđa moguće posledice preduzetih mera;
- 8) upotpunjuje epizootiološke podatke sa dostupnim meteorološkim, geografskim i ostalim raspoloživim podacima;
- 9) procenjuje i analizira različite scenarije kretanja i ishoda epizootije na osnovu gustine naseljenosti životinja, geografskog položaja, rasporeda i udaljenosti gazdinstava, kretanja prijemčivih i potencijalno zaraženih životinja i meteoroloških uslova;

10) procenjuje intenzitet mera i područje na kome se one primenjuju i o tome obaveštava tim za donošenje odluka i Nacionalni krizni centar;

11) na osnovu procene rizika predlaže broj, vrstu i kategoriju životinja koje treba neškodljivo uništiti;

12) savetuje i predlaže odgovarajući način ubijanja životinja, neškodljivog uklanjanja leševa i dekontaminacije gazdinstva i objekata;

13) pravi planove o neškodljivom uništavanju velikog broja leševa van gazdinstava uzimajući u obzir ekološki uticaj i rizik po zdravlje ljudi.

Stručna grupa na osnovu epizootiološkog ispitivanja, sastavlja epizootiološki izveštaj o broju zaraženih životinja i prvim slučajevima oboljenja koji sadrži:

1) opšte stanje na gazdinstvu, u objektu ili lokaciji gde borave prijemčive životinje;

2) broj prijemčivih životinja i ostalih vrsta životinja;

3) tehnologiju uzgoja;

4) kategorije životinja koje su prisutne na gazdinstvima;

5) broj životinja koje pokazuju kliničke simptome oboljenja;

6) starost životinja;

7) procenu datuma kada su prvi slučajevi bolesti registrovani i procenu datuma najverovatnijeg unošenja infektivnog agensa na gazdinstvo i kontakta sa prijemčivim životinjama;

8) veličinu i lokaciju gazdinstva, kao i njihov položaj u odnosu na okolna gazdinstva, puteve, prirodne barijere, susedne objekte, pijace, klanice, kontaktna gazdinstva i dr.;

9) podatke o kretanja i prometu prijemčivih životinja, hrane, ljudi i potencijalno kontaminiranog materijala sa zaraženih gazdinstava i objekata ili ka zaraženim objektima i gazdinstvima u periodu od mogućeg unošenja infektivnog agensa na gazdinstvo, odnosno u objekat.

5.1.4.3. Oprema Stručne grupe

Stručna grupa raspolaže sledećom opremom i uređajima:

1) zaštitnim odelima za jednokratnu upotrebu i opremom (gumene rukavice, rukavice od lateksa, zaštitna odela, zaštitne maske, zaštitne naočare, gumene čizme, PVC vreće otporne na autoklaviranje za pakovanje zaštitne odbačene odeće i opreme, čuvanje čizama i dr.);

2) opremom za fiksiranje (omče za hvatanje - sajle, farmaceutska sredstva za omamljivanje životinja, brizgalice, igle);

3) opremom za uzorkovanje (za *post-mortem*: pribor za obdukciju i odgovarajuće kontejnere za uzorkovanje tečnog materijala i organa, opremu za pakovanje i transport uzoraka - kontejneri za pakovanje uzoraka i ručni rashladni frižideri), vakutajnere i epruvete za uzorkovanje krvi, brizgalice i igle za uzorkovanje krvi;

4) termometrima;

- 5) opremom za eutanaziju životinja (pištolj sa penetrirajućim klinom, oprema za presecanje kičmene moždine, prenosni električni uređaji za eutanaziju, brizgalice i igle);
- 6) opremom za čišćenje i dezinfekciju: četke, lopate, kofe, uređaji za pranje pod pritiskom, leđne prskalice (ručne i na motorni pogon);
- 7) odgovarajućom količinom dezinfekcionih sredstava koja provereno deluju na uzročnika naročito opasne zarazne bolesti;
- 8) baterijskim lampama;
- 9) obrascima i zapisnicima za vođenje upravnih radnji i epizootioloških uviđaja;
- 10) mobilnim telefonima otpornim na dezinficijense;
- 11) fotoaparatom i video kamerama otpornim na dezinficijense.

5.2. Taktički nivo

Taktički nivo organizacione strukture Kriznog plana čine Nacionalni krizni centar i nacionalna referentna laboratorija za određenu naročito opasnu zaraznu bolest.

5.2.1. Formiranje i sastav Nacionalnog kriznog centra

Radi sprovođenja kriznog plana ministar nadležan za poslove veterinarstva obrazuje Nacionalni krizni centar, u skladu sa propisima o državnoj upravi.

Nacionalni krizni centar čine:

- 1) direktor Uprave za veterinu;
- 2) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice za zdravstvenu zaštitu životinja, dobrobit i sledljivost životinja;
- 3) rukovodilac ili drugi predstavnik nacionalne laboratorije za određenu naročito opasnu zaraznu bolest;
- 4) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice veterinarske inspekcije;
- 5) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice veterinarskog javnog zdravlja;
- 6) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice granične veterinarske inspekcije;
- 7) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice za međunarodni promet i sertifikaciju;
- 8) rukovodilac ili drugi predstavnik organizacione jedinice za registraciju veterinarskih organizacija i veterinarske usluge.

Nacionalni krizni centar u proširenom sastavu čine:

- 1) predstavnik ministarstva nadležnog za poslove finansija;
- 2) predstavnik ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove;
- 3) predstavnik ministarstva nadležnog za vanredne situacije;

- 4) predstavnik ministarstva nadležnog za poslove odbrane;
- 5) predstavnik ministarstva nadležnog za poslove pravde;
- 6) predstavnik ministarstva nadležnog za državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Članovi Nacionalnog kriznog centra mogu biti i druga stručna lica i saradnici, u zavisnosti od prirode i tipa naročito opasne zarazne bolesti, kao i raspoloživosti stručnih lica za određenu vrstu poslova.

Nacionalnim kriznim centrom rukovodi direktor Uprave za veterinu, odnosno drugo imenovano lice.

Članovi Nacionalnog kriznog centra moraju biti stalno dostupni za vreme sprovođenja kriznog plana.

5.2.2. Sedište Nacionalnog kriznog centra

Za potrebe Nacionalnog kriznog centra obezbediće se posebna prostorija u kojoj će biti smešten centar i prostorija za sastanke i kontakte sa medijima, predstavnicima industrije i drugih institucija i organizacija.

Direktna telefonska linija za potrebe Nacionalnog kriznog centra obezbeđuje se za pružanje informacija stanovništvu o načinu kontrole bolesti i ostalim značajnim informacijama.

Sedište Nacionalnog kriznog centra je u Beogradu.

Kontakt podaci:

Nacionalni krizni centar

Uprava za veterinu

11070 Novi Beograd

Omladinskih brigada br. 1

elektronska adresa: vetuprava@minpolj.gov.rs

kontakt telefon: 011/2602-320

5.2.3. Oprema Nacionalnog kriznog centra

Nacionalni krizni centar opremljen je sledećom opremom:

- 1) sredstvima komunikacije (telefoni, mobilni, statični, konferencijski telefon i video link, faks, pristup internetu);
- 2) kompjuterima, koji su povezani Centralnom bazom podataka o obeleženim životinjama, internetom, regionalnim i lokalnim centrima, veterinarskim institutima i specijalističkim zavodima kao i ostalim institucijama od značaja za rad i funkcionisanje Nacionalnog kriznog centra;
- 3) štampačima;
- 4) fotokopir aparatima;
- 5) mapama razmera 1:50.000 i 1:10.000;
- 6) uređajima za geopozicioniranje;
- 7) geografskim informacionim sistemom;
- 8) fotoaparatima i video kamerama koji se mogu dezinfikovati;

9) spiskovima registrovanih objekata kao što su: farme, klanice, stočne pijace i druge organizacije i udruženja koja bi mogla biti ugrožena i koja moraju biti obavještena o potvrđenoj pojavi naročito opasne zarazne bolesti;

10) spiskom javnih ustanova, veterinarskih i drugih organizacija koje mogu biti angažovane na poslovima suzbijanja bolesti i pružanja pomoći u vanrednim situacijama sa podacima o opremi potrebnoj za obavljanje aktivnosti koje se odnose na suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti;

11) vozilima za prevoz ljudstva i opreme.

Nacionalni krizni centar ima neposredan pristup opremi i prostorijama u kojima se oprema čuva radi distribucije regionalnim, odnosno lokalnim kriznim centrima. Deo opreme može se obezbediti na osnovu ugovora sa organizacijama, preduzećima, odnosno drugim državnim organima koji mogu pružiti pomoć i usluge.

5.2.4. Dužnosti i odgovornosti Nacionalnog kriznog centra

Nacionalni krizni centar obezbeđuje organizaciju i odgovara za realizaciju sledećih aktivnosti:

1) praćenje primene propisa koji se odnose na sprovođenje kriznog plana za određenu naročito opasnu zaraznu bolest;

2) koordinaciju primene odluka koje donosi Tim za donošenje odluka;

3) definiše zaraženo i ugroženo područje;

4) prati epizootiološku situaciju u drugim zemljama i okruženju;

3) odlučuje o potrebi zatvaranja pojedinih graničnih prelaza;

4) upravlja i prati rad regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara;

5) analizira podatke dobijene od regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara i vrši procenu napretka u kontroli i eradicaciji bolesti, tako da se plan sprovođenja mera može u bilo kom momentu promeniti i prilagoditi stanju na terenu;

6) definiše i utvrđuje aktivnosti i mere koje se moraju preduzeti i prati njihovo brzo i efikasno sprovođenje od strane regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara;

7) predlaže ljudstvo na funkcije u regionalne i lokalne centre i obezbeđuje resurse potrebne regionalnim, odnosno lokalnim kriznim centrima;

8) ako se donese odluka o hitnoj vakcinaciji kao izuzetnoj i hitnoj meri, daje preporuku o zonama u kojima će se vakcinisati prijemčive životinje;

9) u slučaju odobravanja hitne vakcinacije u saradnji sa regionalnim, odnosno lokalnim kriznim centrima organizuje kampanju vakcinacije;

10) saraduje sa nacionalnom referentnom i ovlašćenim laboratorijama;

11) saraduje i kontaktira sa medijima, uključujući i redovno izdavanje saopštenja, kao i davanje vanrednih saopštenja, ako je to potrebno;

12) saraduje sa ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove i vanredne situacije i ministarstvom nadležnim za poslove odbrane u cilju obezbeđivanja sprovođenja pojedinih mera (zabrana prometa i kontrola kretanja ljudi i vozila);

13) prikuplja podatke vezane za meteorološke prilike u regionu od posebne organizacije nadležne za poslove meteorologije i prosleđuje ih regionalnim, odnosno lokalnim kriznim centrima;

14) prati i primenjuje naučno stručna iskustva i saznanja i informacione tehnologije u cilju koordinacije poslova koji se odnose na sprečavanje širenja i suzbijanje naročito opasne zarazne bolesti;

15) po potrebi saraduje i sa drugim organima državne uprave učesnicima u realizaciji Kriznog plana.

Za sve događaje, koji su u vezi sa pojavom naročito opasne zarazne bolesti, u Nacionalnom kriznom centru vode se hronološke zabeleške u formi dnevnika aktivnosti.

Tokom trajanja epizootije Nacionalni krizni centar je u stalnom zasedanju. Radni dan i aktivnosti u Nacionalnom kriznom centru započinju održavanjem sastanka, planiranjem dnevnih aktivnosti i aktivnosti za naredne dane, analiziranjem planova i primenjenih mera za iskorenjivanje bolesti.

Na kraju radnog dana podnose se izveštaji o sprovedenim aktivnostima, sumiraju izveštaji dobijeni od regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara, sastavljaju saopštenja, pripremaju tabelarni i pisani izveštaji i analiziraju podaci epizootioloških anketa koje su sprovedeli regionalni, odnosno lokalni krizni centri. Svakodnevno se prati potrošnja materijalnih sredstava u regionalnim, odnosno lokalnim kriznim centrima i analizira potreba za dodatnim sredstvima.

5.3. Nacionalna referentna laboratorija za određenu naročito opasnu zaraznu bolest

Laboratorijska dijagnostika naročito opasnih zaraznih bolesti vrši se u Naučnom institutu za veterinarstvo Srbije "Beograd" u Beogradu, Naučnom institutu za veterinarstvo "Novi Sad" iz Novog Sada, Veterinarskom specijalističkom institutu "Kraljevo" iz Kraljeva i drugim institutima prema posebnom rešenju Ministarstva.

Nakon dobijanja, odnosno potvrde pozitivnih rezultata u nacionalnoj referentnoj laboratoriji za određenu naročito opasnu zaraznu bolest, uzorci se prosleđuju referentnoj laboratoriji Evropske unije.

Referentne laboratorije Evropske unije su:

1) EU REFERENCE LABORATORY
Institute of Virology, Hannover Veterinary School
Bünteweg 17
30 559 Hannover
GERMANY
Tel: (49.511) 953.88.40, Fax: (49.511) 953.88 98

2) EU REFERENCE LABORATORY
Institute for Animal Health
Ash Road, Pirbright, Woking, Surrey
GU24 0NF UNITED KINGDOM
Tel: (44.1483) 23.24.41, Fax: (44.1483) 23.24.48.

3) EU REFERENCE LABORATORY
Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Weybridge, New How, Addlestone, Surrey, KT 15 3NB
UNITED KINGDOM
Tel: 441932357339, Fax: 441932357239

5.4. Operativni nivo

Operativni nivo organizacione strukture kriznog plana čine regionalni krizni centri, lokalni krizni centri, veterinarske organizacije i drugi državni organi i organizacije.

5.4.1. Formiranje i sastav regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara

Na celoj teritoriji Republike Srbije identifikovane su lokacije koje su podesne za smeštanje regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara.

Regionalni krizni centri smešteni su u sedištim veterinarskih instituta, a aktiviraju se u slučaju pojave naročito opasne zarazne bolesti na određenom području koje pokrivaju.

Izuzetno regionalni krizni centri mogu biti smešteni u prostorijama lokalnih kriznih centara.

Lokalni krizni centri obrazuju u slučaju potrebe i smeštaju u prostorijama upravnih okruga i jedinica lokalne samouprave.

Lokalni krizni centar stavlja se u punu funkciju najkasnije u roku od 48 sati od trenutka donošenja odluke o njihovom obrazovanju.

Ukupan broj regionalnih i lokalnih kriznih centara koji su aktivni zavisi od procene Nacionalnog kriznog centra, intenziteta, razmere i rasprostranjenosti bolesti u zemlji.

U slučaju potrebe mogu se obrazovati pokretne jedinice kao lokalni zoosanitarni punktovi u blizini žarišta u cilju smanjivanja rizika širenja bolesti.

Regionalnim kriznim centrom rukovodi rukovodilac organizacione jedinice veterinarske inspekcije u upravnom okrugu ili direktor veterinarskog instituta ili drugo imenovano lice, koji za svoj rad odgovaraju rukovodiocu Nacionalnog kriznog centra.

Regionalni krizni centar može da funkcioniše u osnovnom i proširenom sastavu. U osnovnom sastavu osoblje regionalnog kriznog centra čini najmanje tri veterinara, i to: rukovodilac organizacione jedinice veterinarske inspekcije u upravnom okrugu, specijalista epizootiologije iz nadležnog instituta i nadležni veterinarski inspektor, drugi veterinarski radnici, administrativni radnici i predstavnici jedinica lokalne samouprave. U proširenom sastavu u rad regionalnog kriznog centra se po potrebi uključuju predstavnici ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, predstavnici vojske i drugih državnih organa i organizacija.

Lokalnim kriznim centrom rukovodi rukovodilac veterinarske inspekcije u upravnom okrugu, epizootiolog iz veterinarskog instituta, odnosno veterinar, koji za svoj rad odgovaraju rukovodiocu regionalnog kriznog centra.

Broj ljudi koji su angažovani u regionalnom, odnosno lokalnom kriznom centru zavisi od situacije na terenu. U rad lokalnog centra uključuju se predstavnici lokalne samouprave, ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, a po potrebi i druga lica.

Članovi regionalnog, odnosno lokalnog kriznog centra koji su veterinarski radnici obučeni za prepoznavanje kliničkih simptoma i dijagnostiku naročito opasnih zaraznih bolesti, sprovođenje kontrole kretanja i prometa životinja i mera i procedura u zaraženom dvorištu, uključujući i mere ubijanja, neškodljivog uništavanja leševa, čišćenja i dezinfekcije.

5.4.2. Sedište regionalnih i lokalnih centara

Regionalni centri se nalaze u Beogradu i sedištim 12 epizootioloških područja u kojima se nalaze središta regionalnih veterinarskih instituta.

Spisak regionalnih kriznih centara sa njihovim kontakt podacima dati su u Tabeli 1 - Spisak regionalnih kriznih centara.

Spisak lokalnih kriznih centara sa njihovim kontakt podacima dati su u Tabeli 2 - Spisak lokalnih kriznih centara.

Tabela 1 - Spisak regionalnih kriznih centara

Red. br.	Naziv regionalnog centra	Adresa	Broj telefona i e-mail adresa
1	2	3	4
1.	Naučni institut za veterinarstvo Srbije "Beograd" Regionalni krizni centar za brzo reagovanje	Autoput 3 Beograd	nivst@nivs.rs 011/2851-096, 011/2604-020 dir. faks: 011/2604-020
2.	Naučni institut za veterinarstvo "Novi Sad" Regionalni krizni centar za brzo reagovanje	Rumenački put 20 Novi Sad	niv@niv.ns.ac.rs 021/4895-300, 021/518-008, 021/4895-305 dir. faks: 021/518-544
3.	Veterinarski specijalistički institut "Subotica"	Segedinski put 88 Subotica	vsisu@vsisu.co.rs 024/547767, faks 024/547830
4.	Veterinarski specijalistički institut "Sombor"	Staparski put 35 Sombor	so.vsi@neobee.net 025/23588, 025/29303, 025/437365, faks 025/23542
5.	Veterinarski specijalistički institut "Zrenjanin"	Temišvarski drum 26 Zrenjanin	vsizr@vsizr.org.rs vsizr@hotmail.com 023/545030, 023/545025, faks 023/549605
6.	Veterinarski specijalistički institut "Pančevo"	Novoseljanski put 33 Pančevo	institut@vsipancevo.co.rs 013/313208, faks 013/2514917
7.	Veterinarski specijalistički institut "Šabac"	Vojvode Putnika 54 Šabac	vsisabac@nadlanu.com 015/344556, 015/369320, 015/369321, 015/349740, faks 015/369321
8.	Veterinarski specijalistički institut "Kraljevo" Regionalni krizni centar za brzo reagovanje	Žički put 34 Kraljevo	vetiskv@tron-inter.net office@vsikv.com 036/361-361, 036/360-011, faks 036/361361, 036/360011
9.	Veterinarski specijalistički institut "Požarevac"	Dunavska 89 Požarevac	povetinst@ptt.rs office@vsipozarevac.com 036/361-361, 036/360-011, faks 036/361361, 036/360011
10.	Veterinarski specijalistički institut "Jagodina"	Boška Jovića 8 Jagodina	vsij@ptt.rs 035/2435380, 035/242646, 035/222265 - dir., 035/242647 - Lazić faks 035/242645
11.	Veterinarski specijalistički institut "Zaječar"	Izvorski put 1 Zaječar	vz_zajecar@nadlanu.com 019/411667, 019/411570, faks 019/411667
12.	Veterinarski specijalistički institut "Niš" Regionalni krizni centar za brzo reagovanje	Milke Protić b.b. Niš	vsini@nadlanu.com 018/263301, faks 018/264467

Tabela 2 - Spisak lokalnih kriznih centara

Red. br.	Naziv lokalnog centra	Adresa	Broj telefona i e-mail adresa
1	2	3	4
1.	Republička veterinarska inspekcija Grad Beograd	Beograd Velisava Vujovića 1a	rep.veterinarska.insp.bgd@gmail.com 011-344-96-12, 011/344-96-06
2.	Republička veterinarska inspekcija Subotica	Subotica Trg Lazara Nešića 1	vetinsp@eunet.rs 024/558-582, 024/687-090
3.	Republička veterinarska inspekcija Sombor	Sombor Trg cara Uroša 1	okrugsombor@gmail.com 025/22-481,025/432-450
4.	Republička veterinarska inspekcija Zrenjanin	Zrenjanin Trg slobode 10	upsbo@mgnet.rs 023/564-603, 023/525-598
5.	Republička veterinarska inspekcija Novi Sad	Novi Sad Bulevar M. Pupina 10	ns.vet@eunet.rs 021/427-823, 021/679-1020, 021/472-511
6.	Republička veterinarska inspekcija Pančevo	Pančevo Kralja Petra Prvog 2-4	reg.kanc.pancevo@panet.rs 013/346-940, 013/301-760
7.	Republička veterinarska inspekcija Požarevac	Požarevac Drinska 2	blueoffice@gmail.com 012/554-945, 012/554-946
8.	Republička veterinarska inspekcija Smederevo	Smederevo Trg Republike 5	sdoperateri@gmail.com 026/223-646
9.	Republička veterinarska inspekcija Jagodina	Milena Savić 064/8680-267	jagodinaoffice@gmail.com 035/245-446, 035/221-685
10.	Republička veterinarska inspekcija Kragujevac	Kragujevac Save Kovačevića 7	operater1@gmail.com 034/337-880, 034/300-195
11.	Republička veterinarska inspekcija Zaječar	Zaječar Generala Gambete 44	mpue3@nadlanu.com 019/441-580
12.	Republička veterinarska inspekcija Bor	Bor Moše Pijade 19	operaterrvibor@gmail.com 030/421-687
13.	Republička veterinarska inspekcija Niš	Niš Strahinjica Bana b.b.	vetinspno@yahoo.com 018/291-601, 018/505-110, 018/523742
14.	Republička veterinarska inspekcija Vranje	Vranje Petog kongresa 1	regionalnovr@gmail.com 017/27-054
15.	Republička veterinarska inspekcija Piro	Piro	vinspekcijapi@yahoo.com
16.	Republička veterinarska inspekcija Leskovac	Leskovac Pana Đukića 9	coirleskovac@nadlanu.com 016/228-051, 016/228-055
17.	Republička veterinarska inspekcija Kraljevo	Kraljevo Trg Jovana Sarića 1/3	vet.inspek@yahoo.com 036/314-283
18.	Republička veterinarska inspekcija Šabac	Šabac Jevremova 6	vetinspekt@gmail.com 015/360-400
19.	Republička veterinarska inspekcija Valjevo	Valjevo Karađorđeva 31	regionalnava@gmail.com 014/221-284, 014/292-690
20.	Republička veterinarska inspekcija Prokuplje	Prokuplje Takovska 2	online@beotel.rs 027/322-395, 027/329-624, 027/329-624
21.	Republička veterinarska inspekcija Sremska Mitrovica	Sremska Mitrovica Sv. Dimitrija 8	vetinspeptsrem@neobee.net 022/636-107
22.	Republička veterinarska inspekcija Kruševac	Kruševac Balkanska 63	vetinfox@gmail.com 037/447-151, 037/439-962

23.	Republička veterinarska inspekcija Kikinda	Kikinda Trg srpskih dobrovoljaca 12	regkisbo@nadlanu.com 0230/401-710, 0230/22-921
24.	Republička veterinarska inspekcija Čačak	Čačak Župana Stracimira 2	ozmorokrug@verat.net 032/343-813
25.	Republička veterinarska inspekcija Užice	Užice Svetog Ahilija 53	zlatiborski@gmail.com 031/891-443, 031/562767

5.4.3. Prostorije i oprema regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara

Za potrebe regionalnih, odnosno lokalnih kriznih centara obezbeđuju se odgovarajuće prostorije, odnosno prostor za smeštaj ljudi i opreme.

Radi sprovođenja neophodnih sanitarnih i higijenskih mera obezbeđuju se tuševi i prostorije za presvlačenje zaposlenih u kriznom centru, kao i za posetioce kriznog centra. Prostorije su podeljene na one koje su namenjene osobama koje dolaze sa gazdinstava i iz objekata za koje se pretpostavlja da nisu zaraženi i na prostorije za osobe koje su bile na zaraženim gazdinstvima i objektima ili u kontaktu sa životinjama za koje se sumnja ili je potvrđeno da su obolele.

U slučaju potrebe, odvojene prostorije ili objekti, obezbediće se u pokretnim zoosanitarnim jedinicama koje su obrazovane kao lokalni zoosanitarni punktovi u blizini žarišta. One se koriste za potrebe ljudstva koje je boravilo na gazdinstvima na kojima je potvrđeno prisustvo naročito opasne zarazne bolesti, a u cilju obezbeđivanja potpune dekontaminacije neophodne u slučajevima pakovanja i slanja materijala na laboratorijska ispitivanja i čišćenja i dezinfekcije zaraženog dvorišta.

Oprema koja je upotrebljena na gazdinstvima za koja se pretpostavlja da nisu zaražena čisti se i dekontaminira odvojeno od opreme koja je korišćena na gazdinstvima za koje se sumnja ili je potvrđeno prisustvo bolesti.

Regionalni, odnosno lokalni krizni centri moraju biti snabdeveni opremom, neophodnom za primenu propisanih mera za suzbijanje i iskorenjivanje naročito opasne zarazne bolesti na području za koje su osnovani.

Regionalni krizni centar namenski koristi kapacitete nadležnih veterinarskih instituta/zavoda, uključujući i komunikacioni centar, prostorije, kadar i odgovarajuću opremu.

Regionalni krizni centar vodi evidenciju o opremi i obaveštava Nacionalni krizni centar o planu upotrebe i upotrebi opreme i sredstava od strane regionalnog, odnosno lokalnog kriznog centra.

Regionalni krizni centar procenjuje i obezbeđuje potrebnu opremu i sredstava za svoje potrebe, uz saglasnost Nacionalnog kriznog centra.

Regionalni, odnosno lokalni krizni centar ima neposredan pristup opremi koja se čuva u prostorijama veterinarskih instituta i specijalističkih zavoda, kako bi ta oprema bila stalno dostupna i u slučaju potrebe upotrebljena bez odlaganja. Nakon dobijanja potvrde o postojanju bolesti, neophodna oprema, odeća i ostala materijalna sredstva moraju se dostaviti veterinarskoj i drugim službama, angažovanim na poslovima suzbijanja i iskorenjivanja bolesti u roku od tri do četiri sata.

Regionalni i lokalni centri snabdeveni su sledećom opremom:

- 1) sredstvima komunikacije (telefoni: mobilni, fiksni);
- 2) kompjuterima povezanim sa mrežom veterinarske službe i Nacionalnim kriznim centrom putem interneta;
- 3) računarom sa odgovarajućim licencama za korišćenje video linka i uspostavljanje veze sa Nacionalnim kriznim centrom;

- 4) štampačem;
- 5) fotokopir aparatom;
- 6) mapama u srazmerama 1:50.000 za ugrožene zone i 1:10.000 za zaražene zone;
- 7) uređajima za geopozicioniranje;
- 8) fotoaparatom i video kamerama koje se mogu dezinfikovati;
- 9) spiskom lica i organizacija u zoni odgovornosti regionalnog, odnosno lokalnog centra, koje mogu biti ugrožene ili su na bilo koji način zainteresovane da budu obaveštene o postojanju bolesti;
- 10) vozilima za prevoz ljudstva i opreme;
- 11) zaštitnim odelima za jednokratnu upotrebu i opremu za terensko osoblje (gumene rukavice, rukavice od lateksa, odela za jednokratnu upotrebu, zaštitne maske, zaštitne naočare, gumene čizme, PVC vreće otporne na autoklaviranje za pakovanje zaštitne odbačene odeće i opreme, čuvanje čizama);
- 12) opremom za fiksiranje životinja (omče za hvatanje - sajle, farmaceutska sredstva za omamljivanje životinja, brizgalice, igle);
- 13) opremom za uzorkovanje (za post-mortem: pribor za obdukciju i odgovarajuće kontejnere za uzorkovanje tečnog materijala i organa, opremu za pakovanje i transport uzoraka);
- 14) opremom za eutanaziju životinja (pištolj sa penetrirajućim klinom, oprema za presecanje kičmene moždine, prenosni električni uređaji za eutanaziju, brizgalice i igle);
- 15) opremom za čišćenje i dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju: četke, lopate, kofe, uređaji za pranje pod pritiskom, leđne prskalice (ručne i na motorni pogon), oprema za termalno i hladno zamagljivanje i dr.;
- 16) odgovarajućom količinom sredstava za dezinfekciju i deratizaciju, kao i sredstava za dezinfekciju koja provereno deluju na uzročnika zarazne bolesti;
- 17) odgovarajućom opremom i sredstvima za obeležavanje žarišta zaraze i zaraženog i ugroženog područja;
- 18) obrascima i zapisnicima za vođenje upravnih radnji i epizootioloških uviđaja;
- 19) termometrima;
- 20) baterijskim lampama.

Za potrebe regionalnih i lokalnih kriznih centara obezbeđuju se direktne telefonske linije i elektronske adrese u cilju ostvarivanja komunikacije sa Nacionalnim kriznim centrom.

Osobe koje rade na terenu moraju koristiti opremu koja se može dezinfikovati.

Oprema potrebna za sprovođenje kriznog plana mora se redovno zadržavati, održavati u ispravnom stanju, biti uvek dostupna i mora se racionalno koristiti. Oprema se mora čuvati u adekvatnim kontrolisanim magacinskim uslovima.

5.4.4. Centri za brzo reagovanje

U okviru regionalnih kriznih centara posebno se izdvajaju četiri regionalna centra za brzo reagovanje, sa posebno obučanim mobilnim timovima, opremljeni posebnom opremom za reagovanje u slučajevima epizootija većih razmera.

Regionalni centri za brzo reagovanje nalaze se u:

- 1) Naučnom veterinarskom institutu Srbije "Beograd" u Beogradu;
- 2) Naučnom veterinarskom institutu "Novi Sad" u Novom Sadu;
- 3) Veterinarskom specijalističkom institutu "Kraljevo" u Kraljevu;
- 4) Veterinarskom specijalističkom institutu "Niš" u Nišu.

Za obavljanje koordinacije aktivnosti centara za brzo reagovanje odrediće se lice, koordinator centara za brzo reagovanje, koje poseduje odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo u obavljanju poslova iz delokruga regionalnih centara za brzo reagovanje.

Regionalni centri za brzo reagovanje, pored opreme kojom su snabdeveni regionalni i lokalni krizni centri, snabdeveni su i sledećom opremom:

- 1) opremom i uređajima za pranje i dezinfekciju pod povećanim pritiskom;
- 2) dezinfekcionom i dezinsekcijom opremom za termalno i hladno zamagljivanje;
- 3) stabilnim uređajima i rampama za dezinfekciju vozila;
- 4) pokretnim pećima za spaljivanje leševa;
- 5) kamionima za prevoz leševa;
- 6) mobilnom klanicom (jedan komplet);
- 7) uređajima za osvetljavanje terena i noćni rad (reflektor lampe);
- 8) šatorima za smeštaj osoblja (mali štabni, srednji i veći šator za tuširanje).

5.4.5. Dužnosti i odgovornosti regionalnih i lokalnih kriznih centara

Dužnosti i odgovornosti regionalnih i lokalnih kriznih centara su da:

- 1) organizuje i sprovodi dijagnostička ispitivanja u slučaju sumnje na prisustvo naročito opasnih zaraznih bolesti;
- 2) organizuje hitan transport uzoraka do referentne laboratorije;
- 3) u slučaju sumnje na naročito opasnu zaraznu bolest, zabrani promet prijemčivih životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane i stajnjaka u objektima u kojima postoji sumnja da je došlo do pojave bolesti, a po potrebi ograniči kretanje ljudi koji su bili u kontaktu sa zaraženim životinjama;
- 4) naloži mere na gazdinstvu ili lokaciji na kojoj se nalaze prijemčive životinje, a na osnovu laboratorijskog nalaza i ostalih podataka posle konsultacije sa Nacionalnim kriznim centrom;

- 5) saraduje sa Nacionalnim kriznim centrom u određivanju granica zaraženih i ugroženih područja i savetuje Nacionalni krizni centar o posebnim merama koje su neophodne u određenom području;
- 6) naloži i organizuje označavanje žarišta zaraze, zaraženog i ugroženog područja tablama i trakama sa upozorenjima: "Žarište zaraze zabranjen pristup!", "Zaraženo područje!", "Ugroženo područje!". Traka se postavlja oko žarišta zaraze, odnosno zaraženog gazdinstva dok se table sa upozorenjima "Zaraženo područje!", "Ugroženo područje!" postavljaju na granici između zaraženog i ugroženog područja i na izlazu iz ugroženog područja na svim putevima na kojima se odvija saobraćaj;
- 7) uputi potreban broj ljudi i opremu u zaraženo dvorište ili područje;
- 8) odredi "čiste" i "prljave" puteve;
- 9) naredi ubijanje prijemčivih životinja koje se nalaze na zaraženom gazdinstvu, a u zavisnosti od epizootiološke situacije i na gazdinstvu ili objektu za koji postoji rizik, odnosno sumnja na prisustvo naročito opasne zarazne bolesti;
- 10) identifikuje i odredi kontaktna gazdinstva;
- 11) organizuje komisijsku procenu vrednosti ubijenih životinja i uništenih predmeta;
- 12) organizuje i sprovede obilazak svih gazdinstava na kojima se nalaze prijemčive životinje u zaraženom području, kao i lokacija koje se nalaze u ugroženom području, a za koje se pretpostavlja da postoji rizik od prisustva bolesti, uključujući i one lokacije koje su identifikovane od strane stručne grupe i Nacionalnog kriznog centra;
- 13) organizuje ubijanje životinja na zaraženom gazdinstvu u roku od 24 sata od dobijanja potvrde da se radi o naročito opasnoj zaraznoj bolesti i ubijanje svih životinja koje su bile u kontaktu sa obolelim životinjama u roku od 48 sati od potvrde bolesti;
- 14) organizuje neškodljivo uništavanje leševa;
- 15) organizuje i nadgleda čišćenje i dezinfekciju ispražnjenih objekata uključujući i čišćenje i dekontaminaciju opreme, materijala i vozila;
- 16) obezbedi sprovođenje deratizacije na zaraženim gazdinstvima;
- 17) sprovodi naloge Nacionalnog kriznog centra;
- 18) u slučaju potrebe uvede ograničenje kretanja ljudi u okviru zaraženog i ugroženog područja;
- 19) prati i kontroliše sprovođenje mera zabrane kretanja i prometa prijemčivih životinja, hrane, proizvoda životinjskog porekla i stajnjaka, a po potrebi i zabrane kretanja ljudi;
- 20) organizuje i sprovodi epizootiološka ispitivanja u cilju utvrđivanja kretanje zaraze u periodu pre i posle pojave bolesti;
- 21) u slučaju da se donese odluka o sprovođenju hitne vakcinacije, formira timove koji će sprovesti vakcinaciju i nadgleda njihov rad;
- 22) obezbeđuje pravilno sprovođenje mera zabrane i ograničenja koje se odnose na gazdinstva, objekte i lokacije, odnosno ukine ograničenja u slučaju da više nema opasnosti od širenja bolesti;

23) nadgleda naseljavanje gazdinstva ili objekta u slučaju ukidanja mera zabrane i ograničenja koje se odnose na gazdinstvo;

24) održava stalnu komunikaciju sa organima jedinica lokalne samouprave, lokalnim jedinicama sektora za vanredne situacije i ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, poljoprivrednim, zdravstvenim, trgovinskim i drugim organizacijama, veterinarima, stočarima i lokalnim medijima u cilju informisanja o situaciji uvezi sa prisustvom bolesti na terenu;

25) prati i evidentira epizootiološki značajne događaje u zaraženom i ugroženom području: prinudna ubijanja, neškodljivo uklanjanje leševa, čišćenje i dezinfekciju;

26) održava redovne svakodnevne kontakte sa Nacionalnim kriznim centrom;

27) Nacionalnom kriznom centru dostavlja dnevni izveštaj koji sadrži podatke o:

- (1) pojavi novih slučajeva zaraze,
- (2) aktivnostima na obilasku terena,
- (3) sumnjivim slučajevima,
- (4) proceni epizootiološke situacije,
- (5) neškodljivom ubijanju životinja,
- (6) neškodljivom uklanjanju leševa,
- (7) čišćenju i dezinfekciji,
- (8) informacije o raspoloživom osoblju,
- (9) planu aktivnosti za naredni dan,
- (10) sprovedenim aktivnostima u toku prethodnog dana,
- (10) vakcinaciji prijemčivih životinja,
- (11) kontaktima sa medijima,
- (12) tekućim problemima.

Žarišta zaraze, zaraženo i ugroženo područje označava se sledećim tablama i trakama sa upozorenjima:

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

**ЖАРИШТЕ ЗАРАЗЕ
зобрањен приступ!**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

ЗАРАЖЕНО ПОДРУЧЈЕ!

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

УГРОЖЕНО ПОДРУЧЈЕ!

ЖАРИШТЕ ЗАРАЗЕ!

ЗАБРАЊЕН ПРИСТУП!

СТОП!
обавезна дезинфекција
возила

O svim događajima, koji su u vezi sa pojavom naročito opasne zarazne bolesti, u regionalnom, odnosno lokalnom kriznom centru vode se hronološke zabeleške u formi dnevnika aktivnosti.

Tokom trajanja epizootije regionalni, odnosno lokalni krizni centar je u stalnom zasedanju. Radni dan i aktivnosti u regionalnom, odnosno lokalnom kriznom centru započinju održavanjem sastanka, planiranjem dnevnih aktivnosti i aktivnosti za naredne dane, analiziranjem planova i primenjenih mera za iskorenjivanje bolesti.

Na kraju radnog dana Nacionalnom kriznom centru podno se izveštaji o sprovedenim aktivnostima, sumiraju izveštaji dobijeni od lokalnih kriznih centara i sa terena, sastavljaju saopštenja, pripremaju tabelarni i pisani izveštaji i analiziraju podaci epizootioloških anketa. Svakodnevno se prati potrošnja materijalnih sredstava i izveštava Nacionalni krizni centar o potrošnji i potrebama.

Povrede i drugi nesrećni slučajevi osoblja uključenog u rad regionalnih i lokalnih kriznih centara evidentiraju se bez odlaganja i o njima se obaveštava lokalna zdravstvena služba i Nacionalni krizni centar. Incidenti koji ugrožavaju bezbednost bez odlaganja prijavljuju se Nacionalnom kriznom centru, odnosno državnom organu (policija, organi za prekršaje, tužilaštvo). U slučaju potrebe preduzimaju se odgovarajuće mere.

6. UČESNICI U REALIZACIJI KRIZNOG PLANA

Pored Ministarstva u realizaciji ovog kriznog plana učestvuju i: ministarstvo nadležno za vanredne situacije, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, ministarstvo nadležno za poslove odbrane, ministarstvo nadležno za poslove pravde, ministarstvo nadležno za poslove državne uprave i lokalne samouprave, ministarstvo nadležno za poslove prirodnih resursa, ministarstvo nadležno za poslove ekologije, ministarstvo nadležno za poslove finansija, ministarstvo nadležno za poslove privrede, ministarstvo nadležno za poslove carine i trgovine.

U zavisnosti od epizootiološke procene situacije i stepena ugroženosti zemlje, u slučajevima proglašenja naročito opasne zarazne bolesti i intenzivnijeg širenja, u cilju sprečavanja širenja, suzbijanja i iskorenjivanja zaraze Vlada, u skladu sa procenom situacije, može da angažuje pripadnike Vojske Srbije.

U slučaju potrebe, organi unutrašnjih poslova (policija) pružaju pomoć na poslovima kontrole prometa ljudi i životinja, kontrole i fizičkog obezbeđenja zaraženih gazdinstava i objekata a izuzetno u slučaju epizootija većih razmera mogu se na tim poslovima angažovati pripadnici Vojske Srbije.

Organi lokalne samouprave, civilna zaštita i Vojska Srbije kada to situacija nalaže, obezbeđuju dodatna materijalna sredstva i ljudstvo potrebno za angažovanje na poslovima neškodljivog uništavanja leševa, čišćenja i dezinfekcije objekta, opreme i terena.

Carinska služba, u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima, nadležna je, pored granične veterinarske inspekcije, za kontrolu prometa pošiljki životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane za životinje i drugih predmeta kojima se može preneti uzročnik zarazne bolesti preko državne granice. Ministarstvo nadležno za carinske poslove, preko svojih organa i u skladu sa svojim ovlašćenjima, kontroliše i promet ljudi i vozila preko državne granice.

7. PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA I KONTINUIRANA EDUKACIJA

U svrhu edukacije i informisanja veterinara, vlasnika životinja i drugih zainteresovanih lica i organizacija Uprava za veterinu u saradnji sa regionalnim kriznim centrima kontinuirano organizuje obuke, edukacije, vežbe simulacija i informativne kampanje kako bi se simptomi bolesti što pre prepoznali i brzo reagovali u slučaju sumnje ili pojave naročito opasne zarazne bolesti. Uprava za veterinu izrađuje informativne letke za vlasnike životinja o značaju bolesti, biosigurnosnim merama i znacima bolesti kako bi vlasnici sami mogli vrlo brzo da uoče simptome bolesti, kao i brošure i edukativne filmove za veterinare. Uprava za veterinu najmanje jednom godišnje organizuje vežbe simulacije i uvežbavanja za brzo reagovanje u slučaju sumnje ili pojave naročito opasne zarazne bolesti.

8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Pravilno i pravovremeno obaveštavanje javnosti je od izuzetnog značaja za sprovođenje mera suzbijanja i iskorenjivanja naročito opasne zarazne bolesti predviđene Kriznim planom. Blagovremena i objektivna informisanost stanovništva u situacijama pojave zaraze, je dobrodošla, korisna i od velikog značaja u postupku suzbijanja bolesti. O svim značajnim okolnostima koje se odnose na sprovođenje mera suzbijanja i iskorenjivanja naročito opasne zarazne bolesti putem medija obaveštavaju se svi zainteresovani subjekti, kao što je stanovništvo područja u kojima je bolest otkrivena, javnost i subjekti i organizacije.

Putem preciznih saopštenja i stalnim alarmiranjem javnosti o situaciji, značaju i razlozima preduzimanja mera sprečava se panika i obezbeđuje saradnja sa stanovništvom. Radi sprečavanja samoinicijativnog preduzimanja mera od strane vlasnika životinja, odnosno sprečavanja njihovog otpora sprovođenju mera, neophodno je pravovremeno informisanje javnosti. Za davanje saopštenja i izjava u medije odgovoran je direktor Uprave za veterinu. Direktor Uprave za veterinu može ovlastiti lice koje će umesto njega davati saopštenja i izjave za medije. Mediji moraju biti stalno snabdevani korisnim informacijama kako bi se izbegle bilo kakve sumnje u otvorenost i transparentnost sprovođenja mera i stanja u vezi sa epizootijom.